

# Mundtlighed i et multimodalt perspektiv

Nikolaj Frydensbjerg Elf

Præsentation på DaDi's femte seminar om forskning i danskfagernes didaktik:  
**NYE PERSPEKTIVER PÅ DET MUNDTLIGE I DANSKFAGENE**  
mandag den 20. juni på Syddansk Universitet

# Mål for oplæg

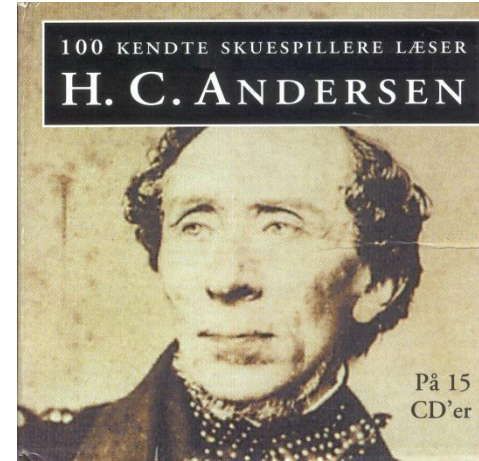
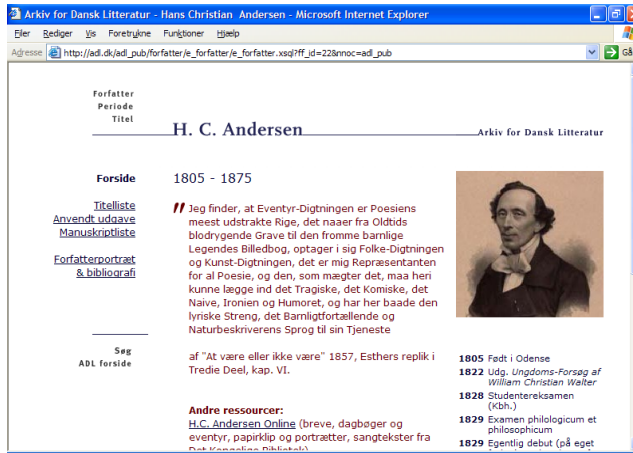
- Hvordan kan man empirisk og teoretisk (didaktisk og didaktologisk) integrere mundtlighed med danskundervisning i et 'multimodalt' perspektiv
- Tre eksempler – med vægt på ph.d.
- Diskussion: Muligheder og barrierer

# Ph.d.-projektet

- ***Towards Semiocy?*** *Exploring a New Rationale for Teaching **Modes** and **Media** of Hans Christian Andersen Fairytales in Four Commercial Upper-Secondary “Danish” Classes. A Design-Based Educational Intervention*

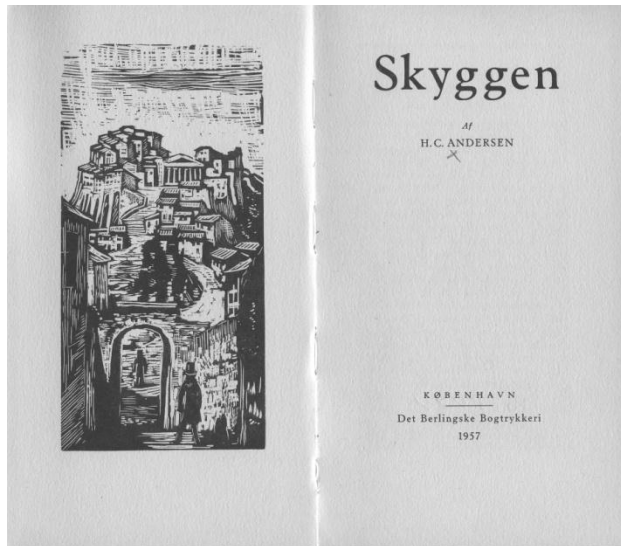
# Den multimodale, mediebarne HCA

Pilot



1

2



3

# 1: ”Den bedste Andersen-oplæsning – en konkurrence”

- Diverse ”commitments” i intervention
  - Epistemologisk forpligtelse: At anlægge en mere funktionel tilgang til mundtlighed
    - Fra ensidigt fokus på *prepared speech* til udvidet fokus på *(un)prepared/spontaneous speech* (Halliday, 1987)
    - Lingvistisk: Opbrud fra en normativ Skyum-Nielsen-tradition (2003) til en deskriptiv sociolingvistisk (fx Møller, 1998; UVM 2003)
    - Multimodalt: Opbrud fra ”monomodalt” lingvistisk fokus på mundtlighed til mundtligheds og mere bredt lyds forskellige betydninger i forskellige medier og brugssammenhænge og i relation til andre modaliteter
  - En multidisciplinær forpligtelse, som her fokuserede på at integrere mundtlighedsdidaktik, litteraturredidaktik og multimodal mediedidaktik

# *Available Designs* i eksperimentet

Trin	Værktøj (udvalg)
Intro	Billedgalleri med Andersen-oplæsninger
Konstruktion af kriterier	Teori om mundtlighed og oplæsning (Skyum-Nielsen)
Træning i tekniske færdigheder	Refleksioner om gode oplæsninger på webfilm med Dlf's Claus Tilling
Produktion	Kritikker/anmeldelser af Andersens "mundtlige" eventyr, bl.a. Brandes, Wentzel
Konkurrencevotering	To Andersen-eventyr i verbal form
Evaluering	Samme to Andersen-eventyr i oplæst form
	Analogt og digitalt optage- og redigeringsværktøj

# Designing /realisering i undervisning

Konstruktion af kriterier for oplæsning

Skyum-Nielsens kriterier	Klassens nye kriterier

# Elevarbejde: The Redesigned

- Elevoplæsninger
- Samtaleevaluering



# Elevsamtale om mundtlighedsforsøg

- METTE men jeg synes da det har været sjovt, fordi det har været anderledes
- ANNA ja det har været sjovt fordi det har været anderledes, men hvor indholdsrigt det har været, det ved jeg så ikke
- SIGNE nej
- METTE nej altså jeg ved ikke hvor meget man kan bruge det til her bagefter
- ANNA nej
- METTE men jeg synes da det har været rart at få lidt afveksling
- SIGNE ja det har det været
- METTE i forhold til de normale analyser
- ANNA ja, det er jeg med på

# Perspektiv til senere undersøgelser

- *Dansk Noter*-artiklen:
  - FD-udgangspunktet: Hvordan (mere) mundtlighed?
  - Intervention: "Vesterbro/Herning – sprog og kultur"
  - Påstande om udvikling af mundtlighedsundervisningen?
    - Hvad? Flere autentiske dagligdags talegenrer
    - Hvordan? Med inspiration fra en genreorienteret sociokulturel tilgang og brug af feltarbejdet som arbejdsform
    - Hvorfor? A) Gøre elever mere bevidste om det mundtlige sprogs betydning for dem selv og det samfund og den kultur de lever i; B) Lære at forstå mundtlighed som kulturbærende og kulturskabende modalitet
    - Relatere denne mundtlige kompetenceudvikling (af "oracy") til et bredere semiotisk kompetencebegreb (semioicy)

# Perspektiv til senere undersøgelser

- *Writing to learn, learning to write*
  - Grundlæggende samme sociokulturelle og socialtsemiotiske udgangspunkt, men med fokus på skriftlighed
  - Fare for blindhed for andre modaliteter
  - Skriftlighedens funktion til andre modaliteter og medier? Bl.a. at den "kundskabsorganiserer" og "kundskabsudvikler" det mundtlige arbejde gennem diverse genrer (fx noter, afleveringsopgaver)
  - Store forskelle i hvordan lærerne fokuserer på denne sammenhæng i undervisning, og hvordan eleverne bearbejder mundtligt arbejde skriftligt i læreprocesser
  - Et elevperspektiv: Martins case: "Mundtligheden vigtigere end skriftligheden i fremtidigt liv"
  - Hierarkier og idiosynkrasier i synet på modaliteters, herunder mundtlighedens, betydning set fra elev- og fagsynspunkt

# Diskussion

- Muligheder: Tekstologiske og teknologiske; et teknosemiotisk paradigmescenario?
- Barrierer: Fagets genreregimer, receptive paradigmer, vidensregimer – knyttet til andre paradigmer i faget
- Dannelses- og kompetenceperspektiv: Hvorfor anlægge et ”teknosemiotisk” perspektiv på faget?

# Stikord til oplæg

- Mundtlighed til lydlighed med mundtlighed og andre modaliteter
- Start med lydclip
- Teknologi → nemmere
- Mere skrift, mere lyd? Mere dårlig lyd? DR-kritik af Skyum og mig selv
- Værdsættelse af lyd – overfor skriftlighed og andre repræsentationsformer? Elev og skole-/fagperspektiver. Kampen mellem repræsentationshierarkiers tilstedeværelse og betydning i danskfaget
- Sensibilitet over for aktuelle og historiske kommunikationsformer som kompetenceparameter?
- Evasamtalen: ikke fagligt